

F.3.5. Energiaintenzitás

Az energiaintenzitás a bruttó energiafelhasználás és a GDP hányadosa. A mutatószám segítségével meghatározható, hogy egységnyi hozzáadott érték előállítására mekkora bruttó energiafelhasználással járt. A mutató csökkenése mutat a fenntarthatóság irányába.

Az ábra a 2000-es évhez (100%) viszonyított változást jeleníti meg. A mutatószámot Európára kg olajegyenérték/1000 euróban adják meg. Az energiaintenzitás társadalmi szinten nem annyira ismert mérőszám, ez azt is jelenti, hogy kevesebb figyelem irányul rá a közvélemény részéről. Másrészt a jelentősége akkor nagyobb, ha ez az energia fosszilis forrásból származik. Bár a hatékonyság szempontjából

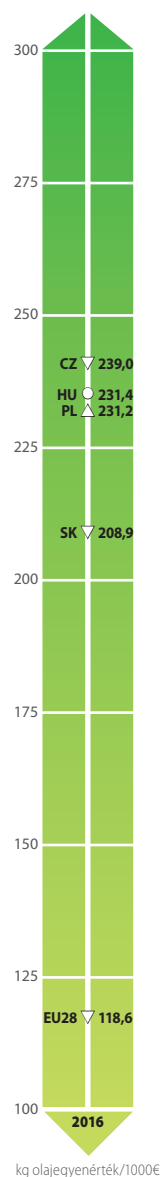
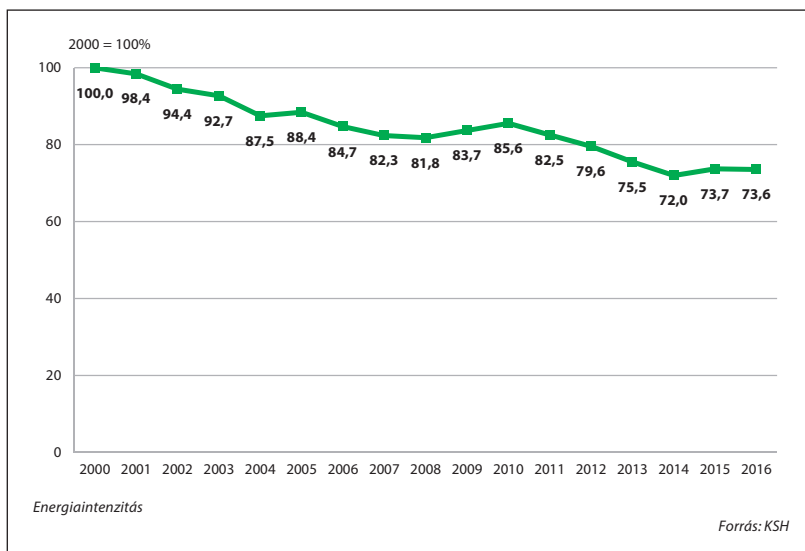
a mutató mindenképpen fontos visszajelzés a gazdaság számára, a környezet szempontjából ennek inkább az ÜHG-összetevője az, ami külön említést érdemel. (Természetesen ez nem azt jelenti, hogy a tisztán megújuló alapú energiafelhasználás esetén az energiaintenzitás növekedése kedvező tendencia lenne, hiszen az a hatékonyság romlását jelentené.)

2000 és 2014 között az energiaintenzitás Magyarországon folyamatosan javult. Az ebben az időszakban tapasztalható ingadozások oka részben az aktuális gazdasági szerkezetben keresendő, valamint abban, hogy adott pillanatban prioritás volt-e az egységnyi hozzáadott érték előállítására fordított energia folyamatos csökkentése mint cél. A javuló tendencia azonban 2014-ben megfordult. 2016-ban stagnálást tapasztalhatunk a 2015-ös adatokhoz képest.

A következő években érdemes megfigyelni, hogy esetleg a kormányzati odafigyelés hatására ismét javul-e a tendencia. A további fejlődés ezen a téren hazánkban elengedhetetlenül szükséges lenne. Érdemes tanulmányozni a kisebb energiaintenzitással bíró országok energiahatékonyság-javítást célzó intézkedéseit (például Olaszország, Írország vagy Dánia).

Európai összehasonlításban az látszik, hogy a mutató Lengyelországban és Csehországban Magyarországhoz hasonló értéket vett fel 2016-ban. Míg Szlovákia esetében alacsonyabb az érték, ám még ez is közel kétszerese az európai átlagnak (118,6 kg olajegyenérték/1000 euró). A tendencia szempontjából azt mondhatjuk, hogy 2000 óta a legjelentősebb változás Szlovákia esetében volt tapasztalható, hiszen jelenleg a 2000-es energiamennyiség kevesebb mint a fele szükséges ugyanannyi hozzáadott érték előállításához.

A mutató jelentőségét az is alátámasztja, hogy nemcsak környezeti, de gazdasági szempontból is értelmezhető.

Forrás: Eurostat

Bár a gazdasági és környezeti szempontok nem választhatók szét, ebben az esetben a két cél azonos irányba mutat, ami sajnos a legtöbb esetben nem mondható el. Az, hogy miért nem történik mégsem változás, fontos kérdés. Elsősorban abban keresendők az okok, hogy a korszerűbb, így hatékonyabb (kevesebb energiaigényű) technológiák beruházásigénye gyakran nagy, így a megtérülés is fontos szempont. Az alacsony energiaárak mellett így a megtérülési idő hosszú lehet.

Az energiaintenzitási mutató javítására a kormányzati képességek szintjén javasolt megoldási módok: az energiahatékonyság javítása a meglévő gazdasági tevékenységek esetében, valamint a kevésbé energiaintenzív gazdasági ágak, tevékenységek előtérbe helyezése, támogatása.

A kormányzati beavatkozás közvetlen hatása az egységnyi értékteremtésre jutó kisebb energiafelhasználás, ami a fenntarthatóság irányába mutat. Közvetett hatása pedig a jobb gazdasági teljesítmény, amely hatékonyabban, így alacsonyabb egységköltségek mellett állítja elő ugyanazt az értéket.

Érdemes szem előtt tartani, hogy a magyar háztartások energiafogyasztása az egyik legnagyobb az unióban (lásd F.3.4. mutató), amit a lakóépületek korszerűsítésével lehetne a leginkább csökkenteni. Az elérhető források hatására elkezdett nőni az érdeklődés a korszerűsítés iránt. Sajnos azonban a rezsiszökkentés ennek ellenében hatott, mert az árcsökkentés után a fogyasztók már kevésbé érdekeltek a – például a korszerűsítés révén elérhető – energiafogyasztás-csökkentésben. Fontos lenne annak tudatosítása, hogy a korszerűsítések és az energiahatékonyság nem csupán a pénztárca szempontjából fontos intézkedés, de hosszú távon csökkenti a változásoknak való kiszolgáltatottságot is.

Mivel a mutató javulása nemcsak környezeti, de gazdasági szempontból is fontos, sürgős lenne kidolgozni a mutató értékének EU-s szintre való csökkentését célzó stratégiát.